

23134

PREDGOVOR

Besede Vodniku na čast

osnovane

5. svečana 1858.

Življenje luč je, smert je nočna tmina;
Med njima pak življenje vsih rodov.
Tme porodnica je pekla globina,
In luč pogled uzvišanih duhov.

Ko noč razstre čez zemljo černe krila
Pozgine blagodarni dneva žar;
Zastane vtrudena natvore žila,
Omami v spanje tma vsaktero stvar.
In žal in strah serce prevzame,
Zbudi se plašno v njem neznana strast;
Begati blaga treznost duha jame,
Čez nas kraljuje silno zla oblast.
Le zvezdic svit in sjaj premile lune
Obrča kviško tamen naš pogled;
O njih migljanju nekaj nas presune,
In pelje le na Boga jasni sled.
Pa ko zasvita dneva porodnica
Preljuba zarja, lučca jutrajna,
Se zmiče, dvigne sleherni stvarica,
V nje belim svitu novorojena.
Ko bi zbudile skale se v pečinah,
Se veličansko dvigajo z tamin,
Odvežejo se sapice v planinah,
In zašumlja studenček sred rastlin.
In tisuč tisuč novih evetk nastane
Iz raznih novokalenih semén,
In radostno se v celem stvorju gane
Žival nebrojno mnogih vsih plemén.
Čez celo stvorje rosa se razlije
Z nebes dobrotnih padla rožic hran;

In va-njo zvezda jutrajna posije
In oznanuje žitje, — sonce — dan. —
Stvarnika moč se tak prečudno zbuda —
Napolnjen njega duha ves je svet;
In človek stopi okrepečan tje v čuda,
Zavzame se nadušen, ves prevzet.
In v njem tud spne zdaj duša svoje sile,
In v njem razlije nov se čutja žar;
In ginjen lije Bogu solze mile —
Vsa zemlja Večnoga mu je oltar.
In vse, in vse, in vse se složno veže,
Ljubezen večna svoj raztrinja pas,
Ki vun iz srede serca Boga seže
V zemljice ah sirotke kraj in čas.
Pozdravljena za to mi dneva porodnica,
Preljuba zarja, lučca jutrajna! —
Pozdravljen trikrat **Vodnik, ti danica,**
Danica dušna svôga naroda! —
Temà ležala je čez nas debela,
Zaklad jezika bil nam je zakrit;
Le kaka mala zvezdica svitela —
Čez dušni roda mrak je silovit.
Pa te še tudi so megle vremenov
V morivno zvile pozabljenja noč;
Ne dosti več, ko sladkih njih imenov
Pustila časa je sovražno noč.
In v taki noči celega naroda
Zasveti **on** na nebu dušeštva —
In spremeni nemila se osoda —
Koj narod sebe, svojo moč spozna.
Poslopje **on** sestavljal je jezika,
Ki v njem bliši zakladov dušnih zbir,
Ki v njem se razodeva moč velika,
Razliva duha narodniga vir.
Preskerbno sbira narodske svetine,
Kar ni poplaval proč jih časa tok;
In piše zgodbe drage domovine,
Kako čez njo jasníl, mračíl oblok.
In tak se trudi zvesto, neumorno,
Obrača v doma prid zaklad darov,
In vdarija v mile strune čudotvorno
Presladkih, dragih maternih glasov.
Ko neba večni glas doné s Triglava
Budé rojake v pridno delavnost;
In vjema — znaša krog jih šumna Sava,
In z njimi nadušenja njih sladkost.
In kliče krepko ko vihar sinove
Za dom prot tujcu v sveto bran,
Da starejo si sužnosti okove,
Da prost čez Avstrijo zasije dan.
In glej, naroda duhi se zbudijo,

030047103

In serca krepke se oživljajo ;
 Že slavnih pevcev strune se glasijo ,
 Ki v glasu njega se pričenjajo.
 Razcveta novo dušno se življenje,
 Vse giblje, dviga trudi, mudi se;
 In porodi se slastno hrepenjenje
 Po delih vede, ume narodske.
 Razlaga že v besedah ljudskih, prostih
 Resnice neborodne se poduk,
 Veselo v mnogih napredujemo vednostih —
 Končal slavitno bode sin in vnuk.
 Al **Vodnik** prvi trebil gosto ternje,
 Jezika silno moč je **on** razvil,
On je položil rodovitno zernje
On naš „vodnik“ — je prvi pesnik bil.
 Oj pesnik! dar nebes neprecenljivi
 Narodu dika in človeštvu cvet!
 Iz pevskih pers potoki neba živi
 Razljivajo se čez oмотljen svet.
 Preteklih dni poblazi oјstro silo,
 Grenkost sadajnih spremenuje v slad,
 Prihodnih razjasnuje tamno krilo,
 In zbuja v persih čut nam večnih nad. —
 Zato poslavlјena mi ti strunica,
 Ki zlegal se z Veršača tvoj je pev
 Poslavlјen večno **Vodnik**, nam **danica!**
 Tako doni slovenskih serc odmev
 In narod rojstni god **tvoj** zdaj obhaja,
 Ko ga obhajal še nikogar ni,
 Ker večni duh ga slastno **tvoj** navdaja,
 Ki se iz slavnih tvojih strun glasi.
 In prvič spleta okrog čela sina
 Hvaležna tebi mati — lovor — svet, —
 Ti nevmerjoč si, večniga spomina,
 Dokler Slovenca bode nosil svet!

Dr. Lovro Toman.

Dokler Slovaca bodo nosil svet!
Ti vernostjo si, večniga spominja,
Hvaležna tibi mati — svet, —
In prve spleta otrog črna stna
Ki se iz slavnih (vojnih) stvar glasel.
Ker večni dah, ka slavnih tvoj navdaja,
Ko ga obhajel se nikogar ni,
In narod rojstni vol tvoj naj obhaj.
Tako hani slovenskih svet odmor
Poslavljen vočan Vohank nam danica!
Ki zvečal se a Vohanka tvoj je pev
Zato poslavljen mi ti stavnica,
In xpja v pesnih čnt nam večnih nah. —
Pripodubi razjasenje tamno kralje,
Gonkost zadajnih spremenja v slab.
Preteklih dni poplazi ostanje silo,
Razširjaje se čez omotljen svet.
In pevskih gora potaki neda živi
Narodu dikta in človeštvu cveti!
Oj pesnik! dar nebes pregrečnejšivi
On nas "vodnik" — je prvi pesnik dikta!
On je položil ročavino xarje
Zemlja silno moč je on razvil.
At Vodnik prvi trobil veslo tonje,
Konec slavnih bode sin in vank.
Vesle v mnogih naprečanju vohaditj
Pesnice neborodne ac poduk,
Naroga že v pesedih ljudskih, prositj
Po delih vede, umu narodake.
In paradi se slavno hrepčenje
Vse giblje, dviga trudi, mudi ac;
Izgoveta novo dušno ne življenje,
Ki v glasni njega se privedenje,
Že slavnih pevcev stvarne se glasje,
In serca krepke se oživljaje;

Dr. Ljoto Toman.

Dr. Ljoto Toman